

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hófőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 31.

Az új választások.

A képviselőház, mely a Bánffy-féle erőszakos választások bűnében fogantatott és negyedfélés élete folyamán átszenvedte az összes betegségeket, most végleg elgyötört lélekkel és teljesen elerőltenedett testtel utolsó napjait éli. Ugy a hogy a dolgok ma állanak, egészen bizonyos, hogy rövid idő múlva feloszlatják a képviselőházat és a nemzet összesel választja meg új képviselőit. Az új választások már nagyban kísértének a sajtóban. Különböző hírek jelennek meg a pártok készülődéseiről. A szabadelvű párt frakciói egymás ellen gyürköznek. A Bánffy-csoport, a főudvarmesteri lap által ugynevezett Egam-csoport, a Széll-csoport nagy tülekedésre készülnek. A Kossuth-frakció Ugronék ellen készülődik. Egyelőre még csak ravaszkodnak, diplomáznak és csendben agyarkodnak egymásra, de nemsokára csatakiáltások töltik be majd a levegőt s teljes erővel törnek majd egymásra.

A költségvetést letárgyalta már a képviselőház, holnap megkezdődik az ugynevezett appropriáció-vitát, ünnep után a főrendiház is végez a költségvetéssel, aztán bezárják a harmadik ülészakot s megnyitják a negyediket. Az ötödiket már nem fogja megérni ez a képviselőház, sőt a negyedik is szokatlanul rövid lesz. Csak addig tart, míg a kvótakérdés s a kiegészítés ügye dülőre jut. Komolyabb munkát már nem biznak erre a parlamentre, nem is lenne képes arra, olyan

fülledt a levegője. Feloszlatják azt valószínűleg még a nyári vakáció előtt s aratás utánra kiírják az új választásokat.

Erre vall legújabbán Széll Kálmánnak azon belügyminiszteri rendelete, amely a fuvardíjak dolgában a törvényhatóságoknak szól.

Ez a rendelet kifejti, hogy a választási fuvardíj-szabályzat megállapítandó, *a nélkül azonban, hogy a választókat szállító fuvarosoknak joguk lenne követelni a fuvardíjat. A választóknak szállítás helyett pénz nem adható.* A fuvardíj maximuma olyan legyen, hogy *a vesztegetésnek még látszata is ki legyen zárva.* A fuvardíjakon kívül *egyéb költség fel nem számítható.* A választás *székhelyén fuvardíj nem állapítható meg.* Előfogati kényszernek helye nem lehet.

Ami a közeli választásokat sejtene engedi, az ennek a körrendeletnek az a része, amelyben elrendeli a belügyminiszter, hogy az újból átdolgozandó fuvardíj-szabályrendelet hozzá *legkésőbb május végéig felterjesztendő*, a hol pedig a tavaszi közgyűlésen a szabályrendeletet május végéig megállapítani nem lehet, *ott április hó folyamán rendkívüli közgyűlés hívandó egybe.* Ebből igen nagy plauzibilitással lehet arra következtetni, hogy *az országgyűlési képviselőválasztások még az idén lesznek, még pedig ősz előtt.*

Hogy az új választások mekkora szenvedélyességgel fognak végbemenni, mutatják a mostani praeludiumok.

Azok a személyes támadások, amelyeket nap-nap mellett intéz a legkiválóbb politikusok ellen az elterjedt hírek szerint

a főudvarmester által sugalmazott Magyar Szó s a melyek eddig szokatlanok voltak a magyar sajtóban, gyönyörűséges előizelítőt nyujtanak felőle, hogy mi lesz majd a választások idején.

Másrésről az Eötvös-frakció és az Egyetértés által a katolikusok ellen indított hajsza arra vall, hogy ezt a választást is a vallási jelszavak fogják dominálni. A közjogi hangzatos jelszavak már elvesztették hatásukat, az ismert földosztogatást, adóelengedést, katonaság eltörlését ígérő frázisoknak sincs meg már a varázserejük. Eötvösök azért komolyabb, tartalmasabb program hiján a katolicizmus üldözésének czégerével mennek — úgy látszik — a harcába.

Ha Széll ismert jelszava, a jog, törvény és igazság szellemében vezeti a választásokat, nem lesznek a választópolgárok kitéve a Bánffy-féle erőszakosságoknak, nem is tűrné el még egyszer a nemzet ezt a jogtiprást, de a szenvedélyesség talán még magasabb lángokat fog vetni, mint máskor.

Új pártalakulásoknak sem leszünk hijával. Nem a legújabb demokrata pártot értjük, hanem azt a vajudást, amely a nagy liberális párt kebelében fog végbemenni. De erről még korai beszélni, — lesz rá elég alkalom.

Az új miniszter kinevezése.

A hivatalos lap mai száma, mint tegnap jeleztük, a következő királyi kéziratokat közli:

I. Kedves Széll! Előterjesztése folytán Önt a Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésétől ezennel felmentem.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vén leány.

Irta: Kines István.

Vén kisasszony ül a mormoló patak partján . . .

Szinte fázom ettől a bevezetéstől. Éppen olyan, mint egy szentimentális regény eleje. Pedig hát én nem akarok szentimentális regényt írni — én csak a valót, a reális valót mondom el.

Ott ül. Tulajdon szemeimmel látom. Bele néz a esörrenő habokba, fejét tenyerébe hajtja és — bizonyosan ábrándozik. Hallgat, olyan néma, mint a borongó égerfák: se szél, se szellő nem kapaszkodik a levelökbe. Szürke ruhájával olyan, mint az időjárás-koptatta szikla, melynek tetején pipacs virágozik: a kalapján nyílik az a virág.

Mi juthat neki itt eszébe? Miért jár nap nap után erre a helyre, hol a járókelők anynyira megbámulják. Van, ki nevet is rajta. A legtöbb meg csak a vállát emeli s azt mondja: — Megint ott ül a vén kisasszony!

Valamikor nem így beszéltek róla. Dehogy beszéltek. Hiszen fiatal volt valaha ő is: arczán az ifjuság rózsái nyíltak; szemében tűz ragyogott; szívében még pajzán jókedv lakott. Igen,

az öregapák emlékeznek reá, szépség volt ő, hódító, démoni szépség.

S ő nagyon is öntudatában volt a szépségének. Volt szíve, szívében érzés is fakadt. De a szeszély, a szép nő szeszélyei nem engedték azt az érzést érvényesülni.

Akkor is itt ült egyszer, hol most látom. Hová tekintete esett, virág nyílt a mezőn; fölében a dalos pacsirta hangja zsongott s mellette egy fiatal ember ült.

Megszólt.

— Zsófi! — mondta megindult hangon — mondjam-e még egyszer, hogy szeretlek?

Hanem Zsófi, úgy látszik, a tájra felelt: nem hallotta a fiatal ember szavait. S ez mégis megújra fölemelte szavát.

— Hallod-e, Zsófi, szeretlek, kimondhatatlanul szeretlek.

Erre már az is megmozdult. Felelet helyett fölkaczagott. De hogy is ne! Hát nem kacagni való az, mikor valakit mindig a szerelmével üldöz valaki? Ha a patakról kezd beszélni, akkor annak suhogása érzéseinek örökkévalóságát juttatja eszébe: ha a naptól indul ki, akkor az ő szerelmét mindjárt ahhoz hasonlítja, mely szintén eget, szintén perzsel és így tovább. Nevetségesek is azok a férfiak!

Pauza áll be. Megint az ifju töri azt meg.

— Zsófi! — hallatszik a szemrehányása halkán — tudsz-e érezni?

És Zsófi mit tehetett volna? Fölkaczagott megint. Vagy ne kacagjon szemébe az olyan embernek, ki azt sem tudja, hogy az érzés olyan mint a virág, nyílnia kell, mikor az ifjuság tavasza életre szólítja?

— Zsófi! tehát nincsen hozzám egyetlen szavad? — kérdi a fiatalember fájón.

A szép démon megint tudott ezeknek a szavaknak mosolyogni. Mert hát nem megmosolyogni való az a szerencsétlen, ki annyit erőlködik, lelkét eladja a bubánatnak? pedig hát ha hallgatna, ugyan azt az eredményt érné el. Hiszen ő tudja szenvedni, talán szeretni is; de mert annyit erőlködik s néz hozzá mint a hét-szüksztendő, hát játszik vele.

Kötekedni akar.

— Zsófi! — hangzik megint — te kétségbeeszel.

Erre már a szép leány is visszafordította a fejét. Megszólt. Azt kérdezte:

— És mit tesz az olyan ember, a ki kétségbe esik?

— Erre ha megengeded, Zsófi, én nem felelek — volt a fiatalember szilárd válasza.

A leány fölbigyesztette ajakát. Ha nem akar felelni, hát legyen meg a kedve. Pedig ő nagyon szeretné tudni, mit tesz egy kétségbeesett ember. Talán átkot szór az ég ellen? Konyult fejével jár? Vagy talán se nem eszik,

Kelt Bécsben, 1900. évi márczius hó 29-én, Ferencz József, s. k. Széll Kálmán, s. k.

II. Kedves gróf *Széchenyi*! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt Személyem körüli magyar miniszteremmel ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1900. évi márczius hó 29-én. Ferencz József, s. k. Széll Kálmán, s. k.

A styl az ember.

Hogy képet alkossunk olvasóink előtt arról a féktelen harczról, mit egy protestáns töredék Bánffy vezérlete alatt viv minden katolikus, vagy azzal csak legcsekélyebb módon összefüggni látszó dolog és személy ellen, néhány szemelvényt közlünk a Bánffy által alapított felekezeti lapból, a *Magyar szó*-ból.

Tudvalevő dolog, hogy a Mikszáthban boldogult *Országos Hírlap* is ennek a csoportnak volt lapja, első csütörtököt mondott kísérlete.

Ez a lap naponkint rángatta le az összes tiszteltebb, de a klikkbe nem tartozó államférfiakat, Széllt, Hieronymit, Apponyit sorban undorító tendenciával.

Ez a lap, ilyen irány mellett természetesen megbukott. Most jön a helyébe a *Magyar szó*.

Beh! kár a czimért. Mert a szó ugyan magyar, de a kéz, a penna, az legalább is szokatlan a magyar társadalom nyilvánossága előtt. Ez a lap, az *Országos Hírlap* anyajegyével jött a világra s e Káin bélyeg kiüt minden egyes számán.

Bánffy honosította meg azt, hogy félreeső helyen megtalált levelet fel lehet használni nyilvánosan, ez a lap is mindig a személyt, legszemélyesebb dolgaiban támadja és gyanúsítja.

Hisszük, hogy modora után maguk a protestánsok fogják először visszautasítani negélyezett protektorkodását.

Azt írja ez a lap: *A magyar zszurnalisztika lapján örökös pizsokfolt lesz az a hely, ahová Bartha Miklós neve van írva. Parasztanak született, tehát a mágnás érdek udvarára szegődött csaholó ebnek, kálvinistának született, tehát vezérállat-ként rázza az ultramontán nyáj nagykolomplát.*

Ahá! innen fu tehát a szél. Mocskolná csak a katolicizmust, bizonyára nagy férfi lenne.

Bizonyára senki sem feledte még el, hogy mikor két év előtt államfogházba kellett volna jutni a legragyogóbb tollu puritán irónak, ki egy katonai brutalitásban összevagdálva, beteges testét földozgatta fürdön s így a fogház kórházzá lett volna neki, ekkor az egész ország megnyilatkozott mellette s a legellentétebb lapok is a legnagyobb elismerés hangján irtak róla s pár százezer aláírással vittek kegyelmi kérvényt érte a királyhoz.

Egy nemzet írásba adott szeretete és az egész magyar sajtó elismerése mondja meg, hogy kicsoda *Bartha Miklós*, amit pedig ilyen modorban irtak róla, az csak azt mondja, hogy milyen nem ő, de milyennek szeretnék látni azokat, kik félnek tollától s nagy értékűnek tartják az ellentáborban.

Kegyetlen a harcz, ha a kenyérért vivják, de minden fogalmat felülmul, ha a *koncz*-ért küzdi.

Ez a magyarázata az Ugron, Bartha s a többi ezután jövő támadásoknak.

Igazán csak most láthatja az ország, hogy mennyire legfőbb ideje volt a Bánffy-csoport örök agyonütésének.

Nagyváradai iparosok a miniszterhez.

Nagyvárad, márcz. 80.

A nagyváradai iparosok egy új jelszót akarnak beledobni a forgalmi életbe, mely hangzik a következőképen:

»Pártoljuk a helybeli ipart!«

Legalább ezt fejezik ki abban a kérvényükben, amelyet a m. kir. kereskedelmi miniszterhez küldtek abból az alkalomból, hogy a nagyváradai pályaudvar kibővítésénél szükségeltet munkálatokat *Pogány* fővárosi építésvállalkozó nyerte el és nem a helybeli czégek. Félnék ugyanis a nagyváradai iparosok attól, hogy a fővárosi vállalkozó fővárosi iparosokat fog alkalmazni és nem helybelieket. Érveik, a melyekkel kérvényüket támogatják, — helyesek, bár nem hisszük azért, hogy kérvényüknek lenne valami eredménye, mert a nyertes és a helybeli vállalkozók ajánlatai között ezekre menő distancziák vannak.

Az állam juttasson valamit ne csak a nagy vállalkozóknak, hanem a kisiparosnak is. Sajnos,

hogy ezt az ajánlati tárgyalások elfajult rendszere, mely csak a géptüzemű vállalatoknak kedvez, legtöbbször meg nem engedi. Azt is csak méltányosnak tarthatja mindenki, hogy egy városban létesítendő épületet az illető város iparosai építsék föl, azok az iparosok, akik a város terheit viselik. Sajnos, hogy ezt a szempontot az intéző körök még a városi építkezéseknél sem szokták megtartani. Miért? Mert itt is az olcsóbb ajánlat dominál a városok tulajdonképeni érdeke fölött. Így maga az állam és maguk a városok munkálkodnak a kisiparos tönkretetésén. De az ajánlati rendszer egyedül üdvözítői úgy tartják.

A nagyváradai iparosok kérvénye a következőleg hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter ur!

A nagyváradai indóház kibővítésére szolgáló újabb építkezéseknek kiadása érdekében f. évi márczius hó 27-én Budapesten megtartott árlejtésen, *Pogány* budapesti czég 80.898 korona, *Incze Lajos* és társa nagyváradai czég 88.707 kor., szintén nagyváradai czégek *Weimann Béla* 90.808 kor., *Rimanóczy* és *Rendes* 91.761 kor., *Marinkovits Sándor* 96.891 kor., *Köblös Ferencz* 97.346 kor. és *Sztarill Ferencz* 102.136 korona költséggel tétettek meg az ajánlatok.

Minthogy a nagyváradai ipartestület kebeléhez tartozó építő iparosok ajánlata kevés eltérésekkel majdnem egyforma összeget tüntettek ki, a mi a vállalati munka pontos tanulmányozására és a helyi viszonyokhoz mért egységi árak helyes kiszámítására vall és mert ezen iparosok mindegyike már több állam munkálatokat pontos időre és pontos megelégedésre teljesített, az 1884. évi XVII-ik t. cz. 126. s következő §-ai által az ipartestületekre ruházott köteleességünkből kifolyólag, a legmélyebb tisztelettel bátorkodunk Nagyméltóságodhoz kebelbeli iparosaink bármelyike által elnyerendő, elől tisztelettel megnevezett munkálat átadását alázattal kérelmezni.

Ösmeretes Nagyméltóságod előtt a vidéki építő iparosok elnyomott és válságos helyzete, melyet eddig leginkább azon körülmény idézett elő, hogy a helyben eszközölt nagyobb állami építkezések budapesti nagy vállalkozóknak lettek kiadva, kik csaknem mindenkor az építkezéshez szükséges egyéb ipari munkákat budapesti vagy más vidéki gyárakból szerezték be, a helybeli iparosok csak javítási vagy összeállítás munkákból nyertek némi morzsákat. Nem csuda tehát, ha a helybeli ipar nem képes még a normális kereseti viszonyokhoz

se nem iszik? Hm. Ő szeretne egyszer kétségbeesett embert látni.

Olyan furcsa gondolatok ostromolták. Küzdeni akart ellenük. De hasztalan, önkénytelen tolt a kérdés ajakára:

— És te kétségbeesnél, ha nem adnék reményt? ha ezt mondanám, nem szeretlek? — Erre már feleltem.

A szép hölgy ajkai körül démoni mosoly játszott. Vakító fogai baljóslatuan csillogtak. A két fogsor szétvált, a piros ajkak mosolyogni kezdtek s az a mozgás ebbe a pár szóba olvadt:

— No hát én nem szeretlek.

— Akkor Isten veled! — mondá a fiatal-ember remegő hangon. — Fölkelt és megindult.

Zsófi utána nézett. Különös érzés vett rajta erőt, mikor látta ingó-bingó léptekkel távozni. Még akkor is utána nézett, mikor már eltűnt a patak bokrai mögött. Ezt hát belekergette a kétségbeesés örvényébe. És most tudni akarta, mit tesz majd az az ember?

És az azt tette, hogy megházasodott.

Zsófi hangosan fölkaczagott, mikor elsőben hallotta. De hogy is ne! hiszen ő másra, egészen másra volt elkészülve. Rettenetesen bántotta a dolog. Sértve érezte magát büszkeségében! Hogyan! hát az az ember őt csak olyan könnyen tudta feledni, neki csak oly kevés hatalma van a szívek fölött? Ha elkeseredik, ha fölakasztja magát, vagy ha belefut a Dunába, akkor, igen akkor, tudta volna szeretni,

akkor meggyászolja, talán egy könyvet is ontott volna érte.

Hanem az ember mindezt nem tette. Annak az elkeseredése tarolt virág volt, mely csak azért vesztette el szirmait, hogy magvait szét-szórhasssa a mezőre, melyek nyomán új virág fakad. Meggyűlölte azt az embert. Ki látta, ezek után megházasodni! a prózai lélek.

Ha szembejött vele, messziről kikerülte. Pedig irigy kárörömmel hallgatott minden hirt, mely fölére keringett a városban. S a hir azt mondta, hogy az az ember boldogtalan.

Ugy kell neki: maga magát tette boldogtalaná. Hiszen tudhatta volna, hogy érzés nélkül jellemes ember nem szokott frigyot kötni: tudhatta volna, hogy a frigy, melyet a boszu diktál, csinált virág csak, élet és illat nélkül.

És az a házasság bizony csinált virág volt. Rövid szélesönd, vihar előtt. Nem telt bele félesztendő és kitört a vihar is.

Előbb azonban találkozott az uton Zsófi-val. A leány meggyűlölte, kikerülte, menekült előre; de az egyszer nem tértetett ki. Összeértek. Az az ember köszöntött neki és azt kérdezte:

— Ugy-e, még nem tudod, mit csinál a kétségbeesett ember?

Zsófi nem felelt. De az nem is várta különben a választ, csak fagyos nyugalommal folytatta:

— Nem sokára megtudod egészen. Hanem számolni te számolj az Isten ítélőszéke előtt. Másnap ő nem volt többé. Föbe lőtte magát.

Tehát mégis. Igen, ez az ember kétségbe volt esve. Küzdeni akart balsorsa ellen, de ereje gyengének bizonyult, hite megfogyott . . . és . . . ne folytassuk, ő nincsen többé.

Zsófi kíváncsisága ki volt elégítve. Tudta már, mit csinál a kétségbeesett ember. A függöny legördült s mégis a tragédiának nincsen vége.

A szép démonban fölébredt a lelkiismeret. Ő kergette a halálba. Egy asszonyi szeaszély, egy gyermeki kívánság áldozatot követelt. S ez feldulta Zsófi nyugalmát mindörökké.

Hiszen ő szerette azt az embert. De ha szerette, akkor minek játszott vele? miért taszította el magától?

Józan észszel nem tudott rá felelni.

Százan rajongták körül. Százan rakták lábai elé szivöket, szerelmüket. De a hányszor megkérdezték tőle:

— Mondja, Zsófi, szeret-e?

Mindannyiszor ott látta azt az embert kísérteti alakjával, kit a halálba kergetett. S az ő nyelve le volt kötve, szíve összeszorult — nem tudott felelni.

Vén leánynak maradt.

Kimegy arra a helyre, hol valamikor együtt ültek. Tenyerébe hajtja fejét s u y hallgatja a patak suhogását. Az emberek meg, kik arra járnak: azt mondják:

— Ni, megint ott van a vén kisasszony!

sem jutni, hogy a fenntartási költségeit megszerezhesse, azért van szokatlan nagy számban a vidéki munka nélküli szakiparos, dacára annak, hogy majdnem minden vidéki nagyobb városban szakadatlanul folynak az állami nagyobb arányú építkezések, de mindég idegen, legtöbbször központi milliomos vállalkozók által végezve.

Tudjuk azt, hogy az árlejtés feltétele szerint a legolcsóbb ajánlatot tett vállalkozót illetné meg a munka kivitele, ez azonban a többi feltételek mérlegelése után kevés esetben szokott érvényesülni, tudjuk azt is, hogy ily összegű építkezések kiadása felett a vasuti főigazgatóság saját hatáskörében dönt, de mert ösmereest már az egész országban Nagyméltóságoknak a kisiparosok helyzetének javítása érdekében eddig tanúsított jóakaratu támogatását s hatalmától függő áldozat készségét tapasztalni, a legmélyebb tisztelettel elnézést kérünk bizalmunk és bátorságunkért, de kötelességünk a törvény keretén belül töllünk telhetőleg mindent megkísérteni az iparosok közérdekének előmozdítása czéljából.

A legmélyebb tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy a nagyvárad vasuti indóház kibővítési munkálatainak, a Nagyváradról pályázott iparosok bármelyikének leendő átadására, az általuk eddig teljesített nagyobb állami építkezéseknek kifogástalanul történt elkészítéseit előnyül véve, a budapesti állami főigazgatóságot felszólítani kegyeskedjék.

A legmélyebb tisztelettel maradtunk a nagyvárad ipartestület nevében:

Nagyváradon, 1900. márczius 30.

Bertsey György, Jankovich János,
ipartest. elnök. ipartest. főjegyző.

A pusztuló vidék.

Nagyvárad, márcz. 31.

A fővárosi sajtó meg nem szünik mutogatni az ifjú főváros bajait, óriási forgalmát, haladását, nagy mérvű építkezéseit, meg azt az elcsépett, de rémitően igaz mondást, hogy »a friss életerő a vidékről jön a fővárosba« és e tirádák mellett szerényen húzódik meg egy kis híreske, holmi egészségtelen vidéki pénzvisszonyokról, vidéki iparosok segélykiálltsairól, adó alatt nyögő városokról, melyektől azonban a fejlődés föltételeit elvágta a mi fővárosunk, kivándorlásokról stb.

Egyetlen lap ereszkedik le a vidékhez, hogy előszámlálja bajait, ez a »H-k.« Czikkéből, a mit *mirőlünk* irt, adjuk a következőket:

»A főváros fénye és ragyogása keveseket kábit el immár, kezdik emlegetni mindenfelé, hogy ezt nagyon is drágán fizettük meg s a pusztuló vidéki centrumok vezetői eljutnak oda, hogy összegyűlnek és tanácskoznak bajaik orvoslásán. Kiváncsian várjuk a *győri értekezéssel* eredményét. — Ha a városok családottaknak érzik magukat, mit mondjon akkor a falu?

Legutóbb Gömörből vettünk olyan híreket, amelyek ebben az iparos, szorgalmas és munkás nép lakta vármegyében a kivándorlás nagymérvű emelkedését megriadtan hirdetik. Van is elég ok reá. Tavaly a második félévben volt 574 kivándorló, az idén lesz legalább 4—5-ször annyi. Hová vezet ez?

Cömör népe nem csupán mezőgazdaságból él, hanem iparáról is híres volt mindig. Hegyei telve érczekkel, cserépedényei és tűzálló téglái híresek messze földön, e mellett a parasztság egy része még keresendett is. Mind hiába. Városai, Rozsnyó, Dobsina, lehanyatlottak, vas és üvegyárai idegen tőkészek kezébe kerültek, a nép pedig kivándorol. A megyei közgyűlés mindezt megdöbbenéssel veszi tudomásul és bár abban maga Ivánkovics, a rozsnyói püspök, egykor az iparosok nagy barátja, is részt vesz, nem tud mást határozni, mint hogy az utlevél kiadásánál az eljárás megszoríttassék s a kivándorlás ügye törvényesen rendeztessék. Az alispán pedig nyugodtan kon-

statálja, hogy a nép vagyoni viszonyai és keresete kielégítő, az új székház építése pedig megindult.

Igazán jellemző, hogy Gömör akkor, amidőn fejlődése gyökerében van megtámadva, reá ér új palotát építtetni magának.

Mig ezek itt történnek, az alatt Romániából özönlik Erdélybe az onnan kiszoruló kazárhad. Ott nem bír, itt akar tehát megélni. Brassóban naponta szállanak le sűrű csapatokban és elszélednek Erdély városai és falvaiban, hogy megszerezzék maguknak azt a kenyeret, melylyel a régi lakosság is alig bír jól lakni. Mi lesz ebből? Vajjon mi más, mint az, hogy a székelység még sűrűbb csapatokban fogja otthagyni ősei otthonát, az oláhok közt pedig terjed a nyomorúság, a bűn és a rettenetes pellagra, a szegények pusztító betegsége.

Fogjuk-e folytatni ezekkel az eseményekkel szemben a strucc politikáját, türethetjük-e továbbra is, mint szívják ki a nemzet életerejét, vagy marad még annyi erő bennük, hogy férfiaként talpra állva, megtegyük kötelességünket? Mert ne feledjük, hogy ez a föld olyan szent fidei komisszum, mely csak rövid időre a minnek s azt tartozó kötelességünk jobb karban és virágzó állapotban adni át az utódoknak mint átvettük az elődöktől. Ha ezt a kötelességet csak lazán vagy éppen nem teljesítjük, magunk törünk páczat saját magunk fölött, magunk ítéljük el saját magunkat.

Politikai szenzációk.

Ha a képviselőház ülési csupa formalitások, annál zajosabb élet van azon kívül. Belől történő dolgok nem okoznak semmi gondot, kívül történők azonban annál többet. Széll Kálmán, ugy látszik, hogy most már még is szét osztja *önmagát* híveinek, előbb azonban még a belügyek körül rendezget el egyet-mást. A Kossuth párt szervezkedik, illetve kebelében elszánt lelkű püroszok alakulnak, a kik megindítják a tisztulási folyamatot.

Ez foglalhatja a következő politikai szenzációknak:

Távoznak:

- a fiumei kormányzó.
- a brassói főispán.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, márcz. 31.

Maurer Mihály, a brassói főispán megváltik állásától, utódjáról még semmi hír sincs.

Ugyancsak beszélnek még arról is, hogy gróf Szapáry László fiumei kormányzó legközelebb beadja lemondását. Ennek okát többen abban vélik föltalálni, hogy a kormány a fiumei állapotok szanálására törekszik, illetve a jó egyetértés teljes megteremtésére, már pedig ez Szapáry gróf kormányzósága alatt nem jöhet létre, mert éppen ő volt az, aki a Bánffy-féle erőszakos politikával előidézte az egyetlentekedést. Tehát ő, vagy az egyetértés.

Gulner Gyula államtitkár.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.)

Politikai körökben hire jár, hogy Gulner Gyulát, a mint már napokkal ezelőtt írták, belügyi államtitkárnak nevezik ki. E kinevezés már bevégzett tény és a hivatalos lap legközelebbi száma fogja hozni. E kinevezés fogja képezni az első kapcsolatot, amely a régi nemzeti pártot a Széll kormány, illetve a szabadelvű párt-hoz köti s éppen ezért Gulner kinevezésének hire örömet kelt a régi nemzeti párt tagjai közt, mig a főudvarmesteri lap természetesen éktelen riadalmakba fog kitörni. Ez azonban nem nagy jelentőségű dolog.

Esterházy herceg — államtitkár.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 31.

Tudvalevő, hogy gróf Széchenyi Manó volt miniszter a laterre kinevezésével annak idejében megszüntették a király személye körüli miniszterium államtitkári állását. Széll Kálmán a kabinat élére kerülvén, ezen nem változtatott, sőt hozzájárulásával törölték ezt az állást e budgetből is. — Most mégis be fogja töltetni ezt az állást és újra lesz a király személye körüli miniszteriumnak államtitkárja. Hire jár, hogy erre az állásra herceg Esterházy Miklóst nevezik ki.

De Esterházy Miklós államtitkársága csak átmeneti természetű. Olyan miniszteri koadjutor-féle lesz ő államtitkársági minőségében. A beavatottak tudják, hogy Esterházy Miklós herceg van most már kiszemelve arra, hogy utódja legyen Széchenyi Gyulának, a ki nem is lesz sokáig miniszter.

Eötvös ur kipusztatják!

Budapest, márcz. 31. (Saját tud. táv.)

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt Eötvösökkel történt rövid egyesülése után már ismét megcsömörlött egymástól, illetve Kossuthék az Eötvös frakciótól. Kossuthék ugyanis nem nézhetik nyugodtan azt a kaczerkodást, a mit Eötvös Károly véghez visz lapja társaságában a protestánsokkal, valamint azt sem, hogy az »E-s« szinte naponként támadja a párt nagy részének akarata és beleegyezése nélkül tisztán Eötvös intencziói szerint a testvér Ugronpártot. A párt vezető elemei ezek folytán arról tanácskoznak, hogy Eötvös urat néhány pártbelijével együtt, mint a kik nem tudják magukat megbecsülni azon a helyen, a hová őket visszafogadták, kipusztatják. Nagyobb gondot csak a hivatalos lap kérdése okoz, mert annyi bizonyos, hogy Eötvös urékkal az »E-s« szűrt is ki kell tenni.

A kitett szűrt matadorok valószínűleg a főudvarmesteri ellenzékkel fognak kezdet.

Vagyis: zsák megtalálja foltját!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Apr. 1. A kaszinó közgyűlése.
Apr. 8. A szépművészeti egyesület közgyűlése.
Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* Fekete vasárnap. Az isteni Megváltó kinszenvedését megelőző időszak egyik kiemelkedő határnapját ünnepli ma meg a kath. egyház. Készül s előkészíti híveit a nagy tragoedia gyászos emlékezetének megülésére. A kath. templomokban a feszületeket lepellel vonják be, a melyet csak Nagy-Pénteken oldanak le.

* Megfelebbezett közgyűlési határozat. A színházi diszletraktár építésére legalkalmasabb területet tudvalevőleg nem tudta a város Bárczynétól megszerezni, mert a megkísérlett egyezés nem vezetett eredményre. A rendkívüli városi közgyűlésen a törvényhatóság akként határozott, hogy a diszletraktárt a Tóth Ferenc-féle házból fennmaradt telek egyik részén építteti fel. A közgyűlés ezen határozata ellen Bárczyné felebbezést nyújtott be, a melyben a közgyűlési határozat megsemmisítését kéri. A terjedelmes felebbezésben igyekezik ki

mutatni, hogy a diszletraktárnak alkalmatlan az a hely, a hova építeni szándékoznak s a városi tanács kellő körültekintés és megfontolás nélkül keresztülhajtotta a városra káros határozat meghozatalát.

* **Itt vannak a fecskék.** A mult napok melege meghozta a fecskéket is, megérkeztek a fecskék a tavasz hirnökei. Az első fecskék nagyon csalódtak, mert mire ide érkeztek, a szép idő hidegre változott, tegnap, amikor az első fecskék megérkeztek, olyan hideg volt, hogy télnek is beillett volna.

* **Az önkéntesek idehaza.** Az önkéntesek a mai napon visszamennek a századaikhoz. Kimmennék az iskolákból, ahol deczembertől kezdve tanulták a katonaság elméleti részét. A nagyváradi közös hadseregbeli önkéntesek most vizsgáznak. A honvéd önkéntesek, akik Budapesten tanultak, már tegnap megérkeztek. Mostantól fogva az önkéntesek már a századjuknál lesznek.

* **Mozgalom az állatvásárok ügyében.** A nagyváradi sertésvásártér elhelyezésének hosszú idő óta huzódó kérdésével még mindig nem vagyunk tisztában. A kereskedelmi miniszter meg engedte, hogy a folyó év május hónapjáig az eddigi téren tartsák meg a sertésvásárokat. A város pedig felterjesztést intézett a miniszterhez, hogy ideiglenesen, a míg az állatvásárok összpontosításának ügye eldőlt, az áruraktár és a Pecze folyó között levő területen rendezhessék be a sertésvásárt. Mint értesülünk, a törvényhatóság azon tagjai közül többen, akik a Kommandás-réten akarják az állatvásárokat összpontosítani, erősen mozgolódnak, hogy az ügyet ismét felszínre hozzák. Mindenesetre itt volna az ideje, hogy a városi tanács komolyan hozzá lásson a kérdéses megoldáshoz és pedig azon irányban, hogy a sertésvásárteret a ló- és baromvásár mellett rendezzék be. Ezáltal megoldást nyerne az állatvásárok összpontosításának ügye, még pedig az egyedüli helyes módon.

* **Kinevezés.** A nagyváradi tábla elnöke **Kálló Miklós** végzett joghallgatót díjas joggyakornokká kinevezte.

* **Hymen hír.** **Barbócz Antal** komádi-i postamester tegnap délelőtt esküdött örök hűséget **Huszthy Irén** kisasszonynak, **Osák József** lelkész hájos és kedves unokahugának. Az esküvőn, mely Komádiban folyt le, Váradról is sokan vettek részt.

* **Kisajátítás helyett egyezés.** A Városligethez vezető uthoz szükséges telkeket megvette s város, csupán a Brunne-házra nem sikerült előzetesen az egyezés s a tanács a kisajátítást akarta erre az épületre és telekre igénybe venni. Mint értesülünk, utólag sikerült **Komlóssy József** gazd. tanácsosnak Brunnerrel békés uton kiegyezni 10.000 frt vételár mellett. Az új uthoz különben már hordják a földet és építési törmeléket, csak legyen a városnak pénze a sok kiadással járó rendezéshez, a melyet a környék parkirozása, csinósítása igénybe vesz.

* **Forgalmi akadály a Bazar-szorosban.** Az új bazar építésével már az emeletig haladtak. A régi Bazar-szorosban a közönség a nagy forgalom miatt állandóan veszélynek van kitéve. A kocsit ut szélén elvonuló kerítésen belül pár méter szélességben csak téglatörmelék van, a melyet egy-két nap alatt el lehetne takarítani s a kerítést belyebb helyezhetnék, akként, hogy a régi járda ezen az oldalon is szabadon maradhatna a közönség

használatára, anélkül, hogy ez az építkezésre a legkisebb hátránnyal járna, mert még mindig elég széles üres hely maradna az építéshez szükséges állványokig. A rendőr hatóságnak kötelessége a forgalom kellő bizosításáról gondoskodni, miért is felhívjuk a figyelmét a fentebb említett körülményre.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. **Schlauch** Lőrincz bibororos püspök havi kegyadománya — 600 korona — április 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. **Grunwald** Henrikné, alelnöknő.

* **Előkészületek a sorozásra.** A helybeli katonai ügyosztály nehéz munkát végez most, az ideai sorozások előkészületeit. Most csinálják az előkészítő munkálatokat, melyek hosszabb időt vesznek igénybe. A sorozás Váradon a husvét utáni héten lesz és pedig husvét utáni kedden, 17-én a váradi illetőségű első korosztálybeliek, 18-án a váradi illetőségű második és 19-én a váradi illetőségű harmadik korosztálybeliek állanak sor alá, 20-án pedig az idegen illetőségűek.

* **Elszámították magukat.** Zách János és társa a város által a sár- és kavics-szállítására kiírt árlejtéskor ajánlatot nyújtottak be, a mely szerint a kített egységárakért hajlandók a szállítást eszközölni. Az ajánlatot a város elfogadta, mivel a beérkezett többi ajánlatok mind drágábbak voltak. Később azonban Zách és társa kérték, hogy a szállítás kötelezettsége alól mentse fel őket a város, mert csak később győződtek meg arról, hogy nem az eddigi körzetek vannak az új pályázat szerint megállapítva, hanem az eddigi külterület is be lett vonva a belterületbe s így a szállításra tetemesen ráfizetnének az elvállalt árak mellett. A kérelmet azonban nem teljesítette a közgyűlés, hanem a bánatpénzüket elvesztése mellett a szállítást az ő hátrányukra más vállalkozóval teljesíteti a városi tanács. A pórtul járt vállalkozók most a közgyűlés határozatát megfellebbezték s kéri magukat a szállítás kötelezettsége alól felmentetni.

* **Felfordult konfli.** Nagy riadalmat okozott tegnap este egy konfliktus a felfordulása Kert-utca anélkül is zajos világában. — Ugy estenden mindig telve a Pecze langos medre konfliktus és szekerekkel, a melyeket tisztogatás végett visznek oda. A lejárája közvetlen a Pecze hidjánál van, a melynek töltéséből egy hatalmas oszlop nyulik ki oldalt. Meglehetősen sötét lévén, nem látta ezt meg egy konfliktus és le akarván hajtani, a csörlőnek neki ment és felfordult. A kerekével ég felé álló konfliktus, melynek fele szárazon, fele a vízben, a ló és a gazdája pedig a földön heverték, nagy számú nézője akadt, míg csak a tüzoltó laktanyából előjött tüzoltók segítségével a megrongált konfliktus valahogy helyre nem állították.

* **Változások a rendőrségen.** Az ujonnan megválasztott rendőr alkapitány **Szőke** András ma veszi át hivatalát a rendőrségen. **Giraud** Árpád, a ki hosszabb idő óta volt Gerő alkapitány mellett, tegnap hagyta ott eddigi hivatalát és ma foglalja el új állását, az iparügyosztály vezetését, a mely már hosszabb idő óta főnök nélkül volt.

* **A fogadatlan prókátorok.** Abból az alkalomból, hogy a fősorozások folyamatban vannak, katonai részről a sorozásnál érdekelteket és a tartalékosokat figyelmeztetik, hogy óvakodjanak azoktól a hivatalan személyeketől, kik közbenjárásukat ajánlják föl. Gyakori eset ugyanis, hogy különösen vagyonosabb embereknek a katonai ügyekben való járhatlanságát fogadatlan prókátorok iparkodnak kihasználni, bizonyos kedvezményeket helyezve nekik kiállításba. Ezek a kedvezmények vagy megilletik közbenjárás nélkül is a katonaköteleseket s

tartalékosokat, vagy pedig törvénytelenek s akkor közbenjárással sem kaphatók meg. Azért illetékes helyről figyelmeztetik a közönséget az ily eljárás következményeire és óvják a hivatalan közvetítők igénybevételétől. A szóban forgó katonai ügyekben illetékes hatóság, a cs. és kir. 32. számú hadkiegészítő parancsnokság, mindenkor kész a felekkel akár közvetlenül levélben, akár a politikai hatóságok közvetítésével érintkezésbe lépni.

* **Báró Atzél Béla temetése.** A Park-Klub fényes társalgó termében állították fel tegnap délután báró **Atzél** Béla ravatalát. Érc-koporsóját valóságos pármaerdő veszi körül. A gyászoló családot tegnap is sokan keresték fel, hogy személyesen fejezzék ki igaz részvétüket. A kondoleálók száma már eddig is meghaladja az ezret. A vidékről is mindenfelől csak úgy özönlének a részvét-táviratok. Koszorukat a ravatalra eddig a következők küldötték: báró **Dániel** Ernő, báró **Révay** Gyula, **Vojnich** Oszkár, **Az Országos Női Kaszinó**, **Az Országos Uri Kaszinó**, **Müller** Antal és családja, **Szentiványi Zoltán**, gróf **Károlyi** Gyula és **István**, gróf **Kreith** Béla, gróf **Zselinszky** Róbert, **Az Országos Kaszinó** hálás személyzete nemes-szívű igazgatójának, a **Budapesti Újságíró Egyesülete** a sajtó barátjának, **Budapest székesfőváros közönsége**, **Berkes** Béla zenekara, **Csató** Aurél, **Az Országos Kaszinó** pinczérei és a **Park-Klub** pinczérei **az Egyetemi-kör** a nemes férfiú emlékének, **Az Országos Kaszinó**, hű kuruczja, gróf **Hugonay** Béla, és még számosan. A koporsó allján az özvegy óriási fekete **Iris** koszorúja látható, szallagján a felirással: »Felejtethetlen férjemnek — **Helén**.« **Az imazsámolyon** báró **Aczél** Elemér és **György** fehér kala-koszorúját láttuk, aztán a **Park-Klub** óriási koszorúja tűnik fel. A temetési szertartást tegnap délután 4 órakor **Tóthfalussy** Béla, az **Erzsébetvárosi plébános** teljes segédlettel végezte. A sirnál **Beóthy** Ákos tartott bucsuzó beszédet. A temetésen részt vettek küldöttségileg a **Nemzeti Kaszinó**, **Az Országos Kaszinó**, a két **Újságíró-testület**, **az Egyetemi Kör**, **az Atlétikai Klub** és még számos egyesület.

* **Luczenbacher Pál végrendelete.** **Luczenbacher** Pál végrendeletét tegnap bontották fel **Rupp** közjegyző irodájában. A végrendelet igen rövid és mindössze ennyi intézkedést tartalmaz:

»**Vagyonomat öt egyenlő részben öt fiamnak hagyom.**«

Az öreg urnak rendszeres takarékoságáról tesz tanubizonyosságot a végrendelet egyik passzusa, amely azt rendeli, hogy minden ruháját **Pali** fia örökli. Ennek az a magyarázata, hogy ez a fia természet majdnem egyenlő a megboldogulttal.

* **Nyomorba jutott család.** Egy szegény asszony járt szerkesztőségünkben, a kit férje a legnagyobb nyomorban hagyott négy gyermekével. Ez uton fordul a könyörületes emberbarátokhoz. Adományokat a szerencsétlen család részére elfogad s nyugtáz szerkesztőségünk.

* **A fővárosi ereklye muzeum elhelyezése.** A fővárosi ereklye muzeumnak egy ideig 2000 frt bérért a **Károly-köruton** lakást bérelt a főváros hatósága. Később behelyezte az ereklye tárgyakat a városligeti műcsarnokba. A mult évben itt is felmondta a hazafias emléktárgyak iránt nem nagyon vendégszerető főváros a lakást s a fővárosi tanács az ereklyéket, mint az a fővárosi lapok tegnapi számában olvasható volt, a gazdasági hivatal raktárába tette. A fővárosi tanácsnak, a nagy idők drága ereklyéivel szemben tanusított kegyeletlensége országosra mindenütt kellemetlen és kínos benyomást szült és különböző okokra igyekeztek ezt visszavezetni, a melyek a főváros hazafias érzületének is különös világitást adnak. — **Az Orsz. Történelmi Ereklye Muzeumban** szőnyegre került ez ügy s ott tisztán személyi ügyekre vezeték ezt vissza. A főváros tanácsát

és törvényhatóságát nem informálták az előadók helyesen a gyűjtemény értékéről és történelmi becseről és a hazafias érzés ápolása szempontjából való hatásáról. És miután a br. *Helfert* elfogulatlan véleményét nem vették tekintetbe s a gyűjteményt tüzetesen nem vizsgálta meg senki, érthető a főváros egyoldalu eljárása. Miután e nemzeti kincsek közszemlére való kiállítása feltétlenül szükséges, az Orsz. Tört. Ereklje muzeum felhívja a figyelmét a fővárosnak, hogy e gyűjtemény számára vagy a *Körulon* vagy a *Kerepesi-úton* béreljen helyiséget és gondoskodik a gyűjtemény kezeléséről. Előbb azonban a saját, valamint a nemzet megnyugtató okáért is kérje fel a főváros a gyűjtemény, mint nemzeti közkinccs értékének megállapítására a hazai muzeumok orsz. felügyelő biz. tagját, az európai hírű tudós dr. gr. *Kuun Géza* v. b. t. tanácsost.

* **Garázda Vilmos huszárok.** A Debreczeni újságban olvassuk:

Hogy a helyben állomásozó Vilmos huszárezred mennyire respektálja a polgárság érdekeit, bizonyítja az alábbi eset is. Néhány nap előtt néhányan, a Vilmos huszárezred közcsúszárai közül nagy utcai csetepatét rendeztek a Csapó-utcai külvárosrészen s ott a békés polgárok nyugalmát nem csak megzavarták, hanem egymásután verték be azok ablakait is. Az esetről értesült a Vilmos huszárok parancsnoksága is és rögtön vizsgálatot indított. A vétkes katonákat valamennyit megbüntette, az okozott kárt velük megfizettette s mikor erről átiratban értesítette a rendőrség büntügyi osztályát, egyúttal megküldte a pénzt is, hogy a polgároknak okozott kár ebből megtéríthessék. A károsultak a rendőrség büntügyi osztályánál jelentkezhetnek.

Csudálatos, hogy nálunk ilyen sohasem tettek, csak a Vilmos huszárok.

* **Névmagyarosítás.** *Szinyákovits Pál* nagybajomi csendőr vezetéke névét *Szabadira* magyarosította.

* **A meggyilkolt ügyvéd.** Fővárosszerte nagy szenzációt keltett az a tegnap, a várbeli Országház-utca 33. szám alatt történt véres eset, melynek Horváth István ügyvéd esett áldozatul. A gyilkos Nyuli Mihály, mint közöltük, önként jelentkezett a rendőrségnél és Zsarnay Győző rendőrtanácsos előtt, a ki kihallgatta, a legnagyobb részletességgel elmondotta, hogy szörnyű tettét miként hajtott végre, a fölött való bosszúságában, hogy Horváth az ő felfogása szerint 80.000 korona erejéig megkárosította őt. Ugy mondják, hogy ez a Nyuli teljes egész életében kissé excentrikus ember volt, a kit könnyen felizgatott minden csekélység és a ki mindig nagyon hirtelen haragu volt. Szenvedélyében aztán se látott, se hallott. Tegnap tette azonban kétségtelenül jó előre meg volt fontolva. Ezt ő maga is bevallván, hogy már napokkal előbb készült arra, hogy Horváth Istvánt agyonlője. Zsarnay rendőrtanácsos, a gyilkos beismerő vallomása daczára is, folytatja a vizsgálatot és kihallgatja a tanukat. Nyuli még mindig a rendőrségnél van fogva.

* **A báró Hirsch-egylet tagjai az orvosoknál.** Több ízben megemlékeztünk már a báró Hirsch-egylet azon mozgalmáról, a melylyel rá akarják venni az orvosokat arra, hogy az egylet orvosi állását fogadják el. Az egyletnek egy küldöttsége megy ma e tárgyban *Konrád Márk*-hoz az orvos-egylet elnökéhez, kinek egy memorandumot nyújtanak át. Az orvos-egylet, hír szerint, e kérdést legközelebbi ülésén fogja tárgyalni.

* **Agyonvert rablók.** *Tupai Mihály* hengeresi lakos e hó 29-én éjjel arra ébredt, hogy a kamrájában rablók garázdálkodnak. *Tupai* puskát vett magához s felköltötte a szobában alvó fiát is s azután kiakartak menni az udvarra. Alig, hogy a konyha ajtót felnyitották, lövés dördült el, de szerencsére nem talált. A lövést viszonzta *Tupai*, miközben a cselédség is felébredt és kifutott az udvarra. A rablók, a mint ezt észre vették, futásnak eredtek. De két csendőr és két éjjeli őr éppen abban a pillanatban érkeztek a ház elé, a mikor a rablók ki akartak ugrani az utcára. A mint a csendőrséget észrevették, vissza for-

dultak és a kerten keresztül akartak menekülni. A cselédség azonban vasvillával fogadta őket s a menekülni akarók közül kettőt, *Heszler István* és *Heider Lőrincz* rosszhírű lakosokat úgy ütötték fejbe, hogy mindkettő még az éjjel belehalt sebeibe. A megmenekült czinkostársakat másnap elfogták és a vasvillás béresekkel együtt átadták a bíróságnak. A holttestek boncolása tegnap történt meg a közsegházban s mindkettőnél koponya repedést állapítottak meg.

* **Esküvő.** *Rosenbaum* Menyhért budapesti lakos, a Goldzieher Géza kereskedő cég utazója ápril 8-án tartja esküvőjét *Mühlberg József* építész leányával, *Gizellával*.

* **A rablógyilkos eselédleány.** *Kotesz Zsófi*, aki tegnapelőtt éjjel a gazdasszonyát, *Benker Lipótnét* kirabolta és meggyilkolta, a rendőrség tegnap átszállította az ügyészség börtönébe. A törvényszék a hajmeresztő eset vizsgálatával *Puscariu Gyula* dr. bírót bízta meg, a ki ma már ki is hallgatta *Kotesz Zsófiát*. A kihallgatás egész délelőtt tartott s a bűnös leány ép úgy, mint már a rendőrségnél is, beismerő vallomást tett.

* **A tüzoltó-utcai misztikus eset.** *Pollák D. Henrik* bádigos mesternek misztikus halála ügyében a nyomozást befejezte a rendőrség. Kezdetől fogva valószínűnek látszott, hogy *Pollák* nem bűnesetnek, hanem balesetnek esett áldozatul. A szerencsétlen ember ugyanis gyakorta szenvedett epileptikus rohamokban és jogosnak látszott az a föltevés, hogy amikor egy létrán állva dolgozott, megint megrohanta a rettenetes betegség, úgy, hogy a szegény ember hanyatt esett a létráról és a koponyáját belevágta egy jégszekrénybe, minek következtében aztán halálos sérülést szenvedett a koponyáján. E föltevés mellett szól a tegnap történt boncolás eredménye is. Így hát a rendőrségnek továbbá teendője nincs a szomorú esetben.

IRODALOM.

Margitka fecsegései.

Följegyezte: *Krüger Aladár*.

— *A zsurokról, a korzóról.* —

— Kacsóit csókolom!
— Jó napot. Na, ne álljon ott szótlantul, hanem tegye le a felöltőjét s aztán üljön ide mellém az ablakba s hozzon friss pletykát.

— Kimondhatatlan érzelmvihar dulta keblemet. . . .

— Hát ez megint micsoda szikornyás beszéd?

— Semmi; egyszerű idézet *Kossuth* Irataiból. A kormányzó ezekkel a szavakkal írja le bucsuját a hazától.

— Miközünk ahhoz nekünk? Tegye le a köpenyegét s jöjjön. Egy-kettő.

— *Margitka*. *Czifrán* kezdtem a beszédet, de nem megy. Hát csak bevallozom őszintén, hogy nem teszem le a felöltőmet, mert — bucsuzni jöttem én is.

— Hova utazik?

— Sehova. Hiszen hova tudnék én menni, ha maga itt marad?

— Ez is csak olyan idézet, ugy-e? Da ha nem utazik, hát mire a a bucsuzás?

— Bucsuzom én a zsuroktól, a teától, a korzótól, bucsuzom magától, bucsuzom az egész világtól!

— És lesz trappista, karthauzi vagy franciskánus?

— Nem, hanem leszek komoly elhatározású fiatal ember.

— Én ugy ismertem eddig is. Ezért nem kell bucsuznia.

— Majd belátja mindjárt, hogy kell. Ott volt mult vasárnap a *Szigligetisták* felolvasásán?

— Ott. Itthon oda is égett az egész ebéd, mire hazajöttünk, olyan soká tartott.

— No és mit szólt hozzá?

— Én nem szóltam semmit, de a mama összeszidta hol a szakácsnét, hol a *Szigligetistákat*.

— Nem ugy értem. Mit szólt a felolvasókhöz?

— Ahhoz sem sokat szóltam. *Rádl* megtapsoltam, mert a mama is tapsolt; pedig nem értettem a beszédéből, csak a *Goethe*-féle idézetet. Személyné kedves csévegése után egyszerre kezdtek a tapsot a mamával. *Adorján*nak én kezdtem a tapsot, de olyan erősen, hogy a mama haragosan rám szólt: »Jó társaságba való leány nem tapsol ilyen feltűnően!« Azt hiszem, a mamára nagyon hatottak *Személyné* szavai.

— Hiszen maga gyönyörűen figyelt az egészre! Már ily remélem, csakhamar befogja látni, hogy bucsuznom kell. De addig egy perczre igazán levettem a felöltőmet.

— És mellém ül az ablakba.

— Még azt is megteszem, olyan szépen tudja parancsolni. Pedig nagyon félek, hogy valami *bácsi* még léhaságot talál benne s megbotránkozik rajta.

— Ahá! ez fáj hát: a *bácsi*! Talán maga is szokott verseket írni a korzóról, a zsurokról?

— *Mikor* maga ott van, *Margitka*.

— Köszönöm a bókot; ez is alighanem idézet. Mindez azonban nem gátol abban, hogy *Rádl* Ödönnek igazat ne adjak.

— Hiszen az előbb azt mondta, hogy csak a *Goethe*-idézetet értette meg.

— S azt is elfelejtettem máig. Hanem gondolja meg, barátocskám, hogy ha magáról és *Rádl* Ödönről van szó, akkor mégis inkább adok igazat *Rádl*nak!

— És miért adnak igazat neki? Csak azért, mert nagyobb a tekintélye, mert *bácsi* nálunk. Ennél csak az nagyobb baj, hogy így gondolkozik a közönség nagyobb része, a kisebb rész pedig követi a nagyobbat s így lesz egyszerre közvélemény, hogy a mai fiatalok léha, az írók léhák, műveik léhák, tartalmatlanok, csak a közönség fürdik az eszményi tisztaság harmatjában.

— Ne olyan magasan! Mindjárt nem értem meg magát sem.

— Ez vezetett arra az elhatározásra, hogy szakítok a multtal, nem járok zsurokra, nem járok a korzóra, nem iszom uzsonnára teát, szóval megpróbálom a *Rádl* Ödön gusztsusa és *Személyné* kívánsága szerint élni. Akkor talán kapok majd olyan témát a tollamra, amely a *bácsik* tetszését megnyeri.

— Kipanaszkodta magát végre?

— Ki. Veszem is a köpenyemet.

— Várjon csak. Elmenni ráér még, ellenben most beszélhetünk komolyan. Először is: hiszi maga, hogy azok a korzóról, zsurokról írt versek tetszenek nekünk?

— Bocsánat, ez olyan kérdés, hogy.. izé.. szerénytelenség..

— Tudom. De ha nem hinné, akkor nem írna többet. Hát én kijelentem, hogy azo versek csak egynek tetszenek: a kiról szólnak. Más csak ásit rajtuk.

— Kegyetlen kritika..

De igaz. Menjünk tovább. Tüdővészes maga?

— Hál' Istennek, nem. Hiszen katona voltam.

— Vagy talán szívbeteg?

— Az sem. De azért fáj a szívem..

— Csak ne idézzen megint; most bírāja előtt tesz vallomást. Talán köszvény, csuz, állmatlanság gyöttrik?

— Az sem.

— Hát akkor minek ír mindig olyan keserves siralmakat, mint a milyeneket a tisztelendő ur olvasott fel iskolás leány koromban valamelyik próféta könyvéből? Minek siratja elvesztett ifjuságát, mikor még a bajusza is alig látszik?

— Kérem. Két és fél centiméter..

— Valamennyi szal együttvéve. S aztán: csupa olyan köhögős, tüdővészes hölgyeket látott maga, mint a kiket olyan megaláztatással?

— Az igazat megvallva..

— Talán egyet sem. Valamennyi leányismerőse majd kicsattant az egészségtől, a pajkosságtól. Továbbá: miféle tárczák azok, a miket maga ír s a mama mégsem enged nekem olvasni?

— Jaj, *Margitka*, az élet.

— Az életben van rossz, csunya is. Bizonyára ilyesmik vannak ott leírva s én nem is bá-

nom, ha irilyeneket. Csak azt magyarázza meg, miért ir többször ilyen „olvashatlan” tárczát, mint olyat, a melyiket szabad elolvasnom?

— Megmondom őszintén. Azért, mert a közönségnek az ilyesmi tetszik. Magácska olyan ideálisan tiszta légkörben él, mint a milyenbe Rádl emelkedik egy-egy beszédében s ezért nem látja meg sem maga, sem Rádl, mikor beszél, a mi alatt, a tulajdonképpeni életben történik. Így volt ez eddig. Most azonban fordult a dolog. A közönséget szeszélye egyszerre felemelte ebbe a magasba, onnan ostromoz minket, a kiket nemrég dicsért, úgy hogy kénytelenek vagyunk mi is feladni az eddigi témák vázát s új tért keresni. Vannak köztünk, a kiket elkeserített a támadás. Daczosan szálltak szembe a támadóval, kimondták, hogy a *bácsik* eszményei ma már képtelen ócskaságok s a kozmopolitizmus, a byronkodás, heinizmus, a vallástagadás, a bukkott erények dicsőítése mellett. Mások elcseleződni próbáltak a nemzeti irány felett, volt, a ki tudós képpel igyekezett megmagyarázni, hogy hiszen ez a természetes és jogos folyamata a haladásnak.

— Csak ne olyan magasan és unalmasan.

— Bocsánat, mert csakugyan idézek. És mindezek abban a hitben beszéltek így, hogy a közönség felemelkedése csak olyan, mint a nyári zivatar: hamar jön, hamar mulik. Én azonban egyelőre jobbnak látom uszni az árral s alaposan megpróbálni a megtérést. Ennek pedig első lépcsője, hogy — adieu, zsurok! Hol a köpenyem?

— Elrejtettem, nehogy olyan hamar megszökjék. Miért kell a megtérést éppen ezzel kezdeni?

— Mert az író arról ír, a mit környezetében észre vesz. Ha zsurokra, korzóra járok, zsurról, korzóról írok. Ezek pedig a legujabb elvek szerint léha dolgok.

— És nem tudna maga másról is írni, a mi nem léhaság?

— Éppen az a daczosan szembeszálló fiatal ember sorolta fel, miféle eszmék vesznek minket körül kizárólag. Hogy írjunk másról, mint a milyen eszméket mintegy a levegővel szivunk be?

— Először is nem áll, hogy itt olyan romlott volna a levegő.

— Oh, maga mellett . . .

— Már megint idézni akar? Azt csak maguk képzelik, hogy mindenféle bűn, romlottság uralkodik. Másodsor, ha így volna csakugyan: akkor, barátocskám, csapja falhoz tollát összes kollégáival egyetemben s menjenek kapálni, vagy járásbírósi iktatónak, de ne írónak, költőnek!

— Mi . . . micsoda? Hogyan képzeli? . . .

— Ugy, hogy maguk vagy rosszak lélekben, vagy gyöngék szellemben. Mert vagy jó a közlés s azt maguk rontják meg sületlenségeikkel, vagy romlottak a viszonyok s nem tudják azokat megjavítani. Mind a két esetben nem való arra a hivatásra, melyet pedig annyiszor tudnak emlegetni.

— Margitka! Maga . . .

— Csipős a beszéd egy kissé, ugy-e? Pedig higgye el, így gondolkoznak a legtöbben, csak egy kis töredéknek más a véleménye, de erre most még nem merek czélozni, nehogy —

— Nehogy neki támadjanak, mint Ugronnak, ugy-e? Ezt akarta mondani?

— Nos hát igen: ezt. Van egy töredék, a melynek csakugyan nincs más semmi ideálja, csak a pénz s a mi ezzel megszerezhető. Van köztük, tagadhatatlan, sok tehetség is. De még többen vannak köztük a lármázók, a kürtölők. Ezek olyan zajt tudnak csapni egy-egy vadzseni kegyenczik mellett, hogy utóvégre az egész világ lángelméknek ismeri el őket, míg végre kiszül, hogy szél nélkül zörgött a haraszt.

— Nem hittem, hogy ily pártjukra tud állani a *bácsik*-nak. Ha már most maga is így beigazolja a korzó-ellenes párt elveit, akkor csakugyan meg kell keresnem a köpenyemet. — Sohse keresse. Én csak ritkán szoktam ilyen komolyan beszélni, lehet, hibáztam is. Ilyen hibának tartanám, ha azt olvasná ki a szavaimból, hogy én a zsuroknak ellensége vagyok.

— Nem értem.

— Pedig olyan egyszerű. Nem a korzónak, hanem a korzó-költészetnek vagyok én ellen-

sége. Azoknak az üres soroknak, felfútt bókoknak, keserves nyögéseknek és örökös köhögéseknek, a miket maguk és az a bizonyos hangos töredék irodalomnak állítanak oda. De azért ne menjenek vissza a *bácsik* eszmevilágába sem, hanem vizsgálják meg a lelkiismeretüket: tudnak-e olyan *szép*-et alkotni, a mi a jelenkornak is tessék? Ha tudnak, vegyék fel a tollat kezükbe újra, ha nem tudnak, dobják el és . . .

— Vegyük fel Hymen rózsalánczait helyette. Az majd megtanít az idealizmusra, ugy-e? Hja, magácska . . .

— Hallgasson! Nem tud leszokni a folytonos idézgetésről? Inkább hagyjuk ezt a nem nekem való témát; jöjjön, a tea ki van osztva s azt hiszem, olyan jó, hogy még Rádl Ödön vagy Személyné is megdicsérné érte a zsurokat.

— No akkor még sem keresem meg egyelőre a köpenyemet.

A Dugonics társaság pályázata.

A szegedi *Dugonics Társaság*, a vidék ez előkelő irodalmi egyesülete, ma, vasárnap tartja meg évi közgyűlését *Szegeden*, *Lázár György* dr. országgyűlési képviselő elnöklése alatt, a város székhelyének dísztermében.

A közgyűlés tárgyai között legnagyobb érdeklődés vár az irodalmi pályázatok kihirdetése előtt. A Dugonics Társaság ez alkalommal egy felvonásos színműre 400 korona, egy elbeszélésre 200 korona pályadíjat tűzött ki. A színműpályázat bírálói dr. Balassa Ármán, Békefi Antal és Micskó Izidor már beterveztették jelentésüket, melyben egyhangulag a *Légyott előtt* című színműnek javasolják a díjat kiadni.

A jelentés hangsúlyozta, hogy a pályázat kiválóan eredményes volt s a bírálók több figyelemreméltó, előadásra érdemes művet találtak. Ez pedig annál érdekesebb, mert a színműre most *negyedszer* hirdettek pályázatot, háromszor nem adták ki a díjat.

A Légyott előtt pályanyertes színdarabnak *Sas Ede* a szerzője.

Az elbeszélésre kitézött pályadíjat a *Nyárutó* elbeszélés nyerte meg.

EGYESÜLETEK.

Uj katolikus kör. A belügyminisztérium a *tisza-szajoli* katolikus olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

A sakkör közgyűlése. A nagyváradi sakkör tegnap délután 5 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését *Hoványi Gyula* elnöklése alatt. *Hegyesi Pál* s. titkár olvasta fel az évi jelentést, majd pedig *Gesztesi Ödön* pénztárnok a számvizsgáló bizottság jelentését. — Mind a kettőt tudomásul vette a közgyűlés és a felmentvényt a pénztárnoknak megadta. — Ezután a választásokat ejtették meg egyhangulag a következő eredménnyel: Elnök *Hoványi Gyula* dr., alelnök *Huzella Gyula*, titkár *Adorján Emil*, tiszteletbeli titkár *Hegyesi Pál*, pénztáros *Gesztesi Ödön*, ellenőr ifj. *Rimanóczy Kálmán*, jogtanácsos *Várady Zsigmond*, könyvtárnok *Niedermann Antal*, háznagy *Madaras Elek*, igazgató választmány *Beöthy László* dr., Böszörményi Géza, *Farkas Izidor*, *Mezey Mihály*, *Miskolczy Barna*, *Platty Miklós*, *Grabinszky Zsigmond*, *Friedmann Benő*, *Virányi Géza*, *Olasz Gyula*, *Des Echerolles Kruspér Károly*, *Urban Adolf*, *Szűts Izsó*, *Wertheimstein Alfréd*. Az üresedésben levő két választmányi tagságra pedig *Széchenyi Jenő* és *Moess Károly* lett megválasztva.

A szépítési egyesület közgyűlése. A nagyváradi szépítési egyesület f. évi április hó 8-án délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlését, amelynek tárgyai: 1. A választmány évi jelentése. 2. A

számvizsgáló bizottság évi jelentése. 3. A választmányból kilépő tagok helyére új tagok választása. 4. Három számvizsgáló választása. 5. Esetleges indítványok. Nagyvárad, 1900. márcz. hó 10-én. Dr. *Beöthy László*, egyl. elnök. Dr. *Adorján Ármán*, egyl. jegyző.

Igazságszolgáltatás.

Bevádolt detektív. A fővárosi detektív kar egyik kiváló tagja, *Kádár Péter*, ma vádlottként állt a törvényszék előtt. *Pap Artur*, egy fiatal, intelligens megjelenésű kereskedő ember a vádlója, a kivel operetbe illő dolog esett meg. A múlt év áprilisában *Pap* a vonaton megjött a keleti pályaudvarba. Még meg sem állott a vonat, a mikor eléje állt a kalauz: — Ön nem száll le, — majd a rendőrszobába fogják vinni.

Hamarosan megtudta aztán *Pap*, hogy zsebmeteszőnek nézték. Ott rögtön bevitték aztán a pályaudvar rendőrszobájába, a hol *Kádár Péter* detektív fogta vattatás alá, azzal gyanúsítván őt, hogy egy nagykereskedőnek a zsebéből kisente 600 forinttal telt tárczáját. A delikvens persze tagadott s utóbb azt a panaszt tette *Kádár* ellen, hogy ez többször felpofozta és állandóan sértegette a kihallgatás alatt.

A törvényszék ma hivatalos hatalommal való visszaélés czimén vonta felelősségre *Kádár* detektívet. A tárgyaláson *Eördögh* bíró elnökölt, a vádat dr. *Mészáros*, kir. ügyész, a panaszost dr. *Vázsonyi Vilmos* ügyvéd képviselte, a védő dr. *Gál Jenő* ügyvéd volt.

Kádár Péter detektív elmondta védelmére a dolog előzményeit. Mikor *Papot* eléje vezették a II. oszt. kupéból, már azzal hozták, hogy egy zsebmetszőt fogtak. Ennek daczára valótlan az, hogy ő *Papot*, a ki tagadott, bántotta volna. Soha senkit egy ujjal sem bántott, 11 éves szolgálata alatt még csak dorgálást sem kapott soha.

Elnök: Éa mennyiben volt *Pap* önnek gyanus?

— A neve miatt is.

— Hogyan?

— Hát a kalapjában „*Khon A*” név állott az írásai pedig *Pap Arthur* névre szóltak.

— Nem gondolt arra, hogy magyarosította a nevét?

— Igen, de a „*Khon*”-ok nem igen szoktak „*Pap*”-ra magyarosítani. (Derűtség.)

Gyanus volt neki az is, hogy *Pap* mindig az ajtó felé sompolygott, mintha megakart volna szökni.

Ezután *Pap Arthrt*, a panaszost halgaták ki s ő persze egész másként mondta el a történeteket. *Kádár* szidta és pofozta, noha váltig tiltakozott az ellen, hogy ő zsebmetszőnek tartás. Kérte *Kádárt*, hogy tudakozódjék kiléte felől akár a szülőhelyén *Székesfehérvárról*, akár pedig *Budapesten*.

Elnök: Megmarad a mellett, hogy pofonokat is kapott?

— Hogyne kérem, — valóságos pofonokat. (Nagy derűtség.)

— Hányat?

— Nem olvastam meg. (Derűtség.) De mondatom, ha nem jön be véletlenül a szobába *Pavlik* rendőrtiszt ur, még többet kaptam volna. *Pavlik* ur bevitt egy másik szobába, kihallgatott és szabadon bocsátott.

A bíróság ezután a tanuk kihallgatásába fogott, de ítéletet lapunk zártáig nem hozott.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Urban Adolf*.

5578 Nagy Károly sikkasztás — részben megváltoztatva.

5579 Rácz László sikkasztás — részben megváltoztatva.

5663 Gráma József testisértés — visszautasítva.

5664 Pantye Toma becsületsértés — visszautasítva.

- 5665 Tokaji Lajosné becsületsértés — megváltoztatva.
 5675 Petrilla Mihály testisértés — visszatartva.
 5616 Rosu Ádám testisértés — részben megváltoztatva.
 5623 Kása Lajosné rágalmozás — megváltoztatva.
 5624 Lövinger Ignác és t. testi épség elleni kihágás — rendelet.
 5653 Tyürbe György testisértés — rendelet.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 5403 Reichmann Henrik sikkasztás — helyben hagyva.
 5448 Balogh Sándor és társai hatóság elleni erőszak — megváltoztatva.
 5449 Takács Imre lopás — részben megváltoztatva.
 5453 Juricskay Zoltán és t. közveszélyű megrogálás — megváltoztatva.
 5485 Czikora Lajosné becsületsértés — visszatartva.
 5486 Varga Lázár becsületsértés — helyben hagyva.
 5423 Novák Balázné becsületsértés — megváltoztatva.
 5424 Fejes Mihály rágalmozás — helyben hagyva.
 5436 Csuka Tótyer lopás — feloldva.
 5482 Rácz Gábor lopás — részben megváltoztatva.
 984 Bogdán Ábrahám lopás — visszatartva.
 1009 Alb Tótyer lopás — helyben hagyva.

Előadó: *Foynár Dénes.*

- 5533 Tyrttyár István testisértés — megváltoztatva.
 5589 Ruzs Péterné lopás — feloldva.
 5614 Faur Flora sikkasztás — részben megváltoztatva.
 5615 Argyelán Ignác sikkasztás — helyben hagyva.
 5621 Bulk Simon lopás — részben megváltoztatva.
 5632 Poesai Mihály lopás — részben megváltoztatva.
 5660 Szabó József testisértés — feloldva.
 5680 Papp György sikkasztás — megváltoztatva.
 5681 Forczán Pál sikkasztás — részben megváltoztatva.
 5714 Kineses László rágalmozás — megváltoztatva.

Előadó: *Balogh Samu.*

- 5497 Kenyeres Zsuzsanna testisértés — helyben hagyva.
 5619 Onca Mikuláj testisértés — megváltoztatva.
 5667 Lukács Katica becsületsértés — visszatartva.
 5684 Nagy Sándor lopás — részben megváltoztatva.
 5633 Ötvös József testisértés — részben megváltoztatva.
 5675 Glugoszki János lopás — részben megváltoztatva.
 5484 Peja György lopás — helyben hagyva.
 5520 Varga Mihályné rágalmozás — helyben hagyva.
 5572 Buda János lopás — rendelet.
 5590 Lázáreszk Vasalio testisértés — helyben hagyva.
 5617 Istók Péter testisértés — részben megváltoztatva.
 5619 Lukács Dóme magánlaksértés — megváltoztatva.
 5620 Ursz Gyorgye testisértés — megváltoztatva.
 1100 Nagy Márton becsületsértés — megváltoztatva.
 5686 Dávid Ignác lopás — feloldva.
 1153 Huna Juon testisértés — h. hagyva.

TANUGY.

Tankötelesek összeírása. A jövő 1900—901. iskolai évre a 3—5 éves óvó s 6—15 éves tankötelesek összeírását a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelvé, annak végzésével a rendőrkapitányi hivatal a tanítókat bízta meg. A megalakult összeíró-bizottság az összeírást *folyó évi ápril 2-án kezdi meg*, kívánatos lenne, hogy a lakosság a házuknál megjelenő összeírókat bizalommal fogadják, a kívánt kérdésekre őszintén feleljenek s gyermekeiket, gyámoltjaikat, a 15 évet még be nem töltött tanonczaikat, szolgálóikat, szóval 3—15 évig bármely viszonyból fogva náluk levő fiukat és leányokat saját érdekközlésben el ne titkolják, mert az összeírásnak nincs más célja, mint meggyőződést szerezni, hogy jelen idő szerint *hány tanköteles növendék van városunkban.*

Állatorvos főiskolák hallgatói külföldön. A földművelésügyi miniszter rendeletet bocsátott ki az állatorvosi főiskolák hallgatóinak a külföldön töltött tanulmányi idejük beszámításáról. E szerint ha a hallgató előre bejelenti távozását s a külföldön a megfelelő tantárgyakat hallgatja, úgy a külföldön töltött idejüket beszámítják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kossuth Lajos legújabb arcképe.

A fővárosi 1848—49-i és Kossuth múzeumról.

A 1848—49-i hős honvédek, vértanúk és Kossuth Lajos emléktárgyainak múzeuma, a nemzet kegyeletnek legszebb temploma és legjobb iskolája a szent hazaszeretnek.

Háromezernél több emlék tárgy: sok száz olajfestésű csatakép és arckép, több ezerre menő nyomtatott képek és proklamációk, az ellenségtől elvett zászlók, honvédruhák, Kossuthnak csaknem összes torinói butorai, a világ minden részéből összegyűjtött ezernél többféle Kossuth képek, kéziratok stb. képezik a budapesti 1848—49. emlékek gazdag múzeumát.

Ennek a hazafias intézménynek a pénzügyminiszterium okmánybélyeg mentességet adott és a kereskedelmi miniszterium megengedte a múzeum kiadványainak szétküldéséhez a hírlapbélyegek használatát.

A magyar hazafiaság, vitézség és vértanúság valódi templomának, a fővárosi 1848—49-i múzeumunknak főntartói a múzeum könyv-, hangjegy- és képkönyvtárainak állandó vezetői.

A fővárosi 1848—49-i múzeumunk meg alapítása óta a legbecsebb és legérdekesebb kiadványa e múzeumnak most jelenik meg, Kossuth Lajos 1848—49-i arcképe.

Barabás, Marasztóni és több jeles művészrajzoló litografálták 1849-ben Kossuthnak életnagyság képét, azonban ezek, a ma már csak ritkán látható képek nem élethűek. E képekből még halvány fogalmat sem nyerhetünk Kossuth Lajosról, a nemzet bálványáról.

A mi most kiadott képünk Kossuthnak számos egykoru Daguerrotypjei és fényképei nyomán készült, Kossuth övéreinek utmutatása és Kossuth Ferencznek, valamint több jeles festőművészeinknek közreműködése mellett.

Több évi utánjárás és sok áldozatok árán most kiadott képünk Kossuthnak egyetlen legértékesebb életnagyság képe.

E remek és nagybecsű képnek múzeumunk érdekében való megvételét melegen ajánljuk hazafiaság tekintetében legjobb községek, kaszinók, olvasókörök, egyleteink és minden jó magyarnak pártfogásába, 3 frt 40 kr. csekély árért, E képnek bolti ára 5 frt és 50 kr, vagyis 11 korona lesz.

Minden igazi jó magyarnak, — ha módjában áll — szent kötelessége támogatni a fővárosi legnagyobb 1848—49-i múzeumot, midőn

a jeles főváros tanácsa múzeumunknak eddig birt helyiségét elvette, míg a német Góthe múzeumnak ingyenes díshelyiséget adtak a derék fővárosban.

Az 1848—49-i dicső napokban a most mult ötvenéves jubileum alkalmából ma nincsen nagyobb szerű emléke, mint az 1848—49-i és Kossuth múzeum, amelynek hazafias főntartóihoz, kiadványainak vezetőihez fordulnak, tudatván, hogy a hősök és vértanúk e Pantheonának létezése megszűnnék, ha országunk jobbjai nem támogatják azt.

Budapest, 1900. márczius hó. Hazafias tisztelettel *Krivácsy József*, 1848—49-i honvéd tűzérezedes, Komárom várának v. tüzérpáncsnoka, gróf *Kreith Béla*, az 1848—49-i Kossuth múzeum alapítója.

SZÍNHÁZ.

Ámon Margit a Népszínházban.

Budapest, márczius 31. (Saját tud. táv.) Ámon Margit a Népszínház tagja ma mutatkozott be az „Eleven Ördög” Letorier marquis kedves szerepében. A színházat zsufoolásig megtöltötte a közönség, mely rendkívül meleg, rokonszenves fogadtatásban részesítette Ámon Margitot s ugyszólván előlegezett neki frenetikus tapsot, koszorút, virágot stb. A művésznő meghatottan bókkolt perczeig a közönség előtt, mely tapsolt és egyre tapsolt. — Ugyanez a jelenet ismétlődött minden felvonás végén. Az egész fogadtatás már eddig is fényesen bizonyította, hogy a Népszínház Ámon Margit szerződtetésével nem csalódott, de sőt a diadalok hosszú sora előtt áll.

Változások az Opera vezetésében.

Káldy Gyula, a m. kir. Operaház igazgatója, hír szerint megvált az Operától s nyugdíjazták. Utóda az igazgatói állásban *Mészáros Imre*, az Operaház zenekari igazgatója lesz, a kinek *Richter* bécsi karmester fog a művészeti ügyekben segédkezni. *Erkel Sándor*, az Opera főzeneigazgatója szintén nyugalomba megy s egyuttal kinevezik a Operaház tiszteletbeli karmesterévé.

Ezt a hirt a *Bud. Tud.* ma megerősíti.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francaiból fordította: *V. A.*

I. 1.

1869-ik év júliusában Biaritzban tartózkodván, egy reggel a platánsor alatt megpillantottam D... Eduardot, az ismeretes sportsmannant Pau-ból, hol ő egykor részt vett a futtatásokon egy külömben igen szellemes és jó szívű férfit. Jó barátok voltunk, mikor ő a 4-ik huszárezrednél volt én pedig a helyiségi őrségnél szolgáltam, s nem láttuk egymást már két vagy három éve. Volt is öröm mind két részről. — Kedves barátom, mondám neki, sohasem jöhettél volna jobbkor. Egyedül vagyok itt ismeretség nélkül és egész elzár ez a vidék a világtól.

— Lehet ezen segíteni felelte Eduard. Én sem találtam itt meg azokat, a kiket kerestem. Jöjj velem Sain-Jean de Luz-be, hol nekem néhány napig állomásoznom kell. Felsőleges vidéket találsz ott, dombot és festői fekvést, a mit te szép időben rendkívül szeretsz.

Ugy lett, a mint mondta. Délben fogadtunk együtt egy spanyol tutajt, mely egy félóra alatt,

Saint-Jean de Luz-be szállított. Ugyanazon este kibéreltük a tenger partján egy csinos kis házat és fogadtunk egy öreg baszk nőt, hogy kiszolgáljon bennünket, Eduard pedig irtó kocsisának, hogy hozza el a lovait és hintóját. Nem kevésbé csodálkoztam, hogy barátom biazarri fényes lakását elhagyta egy kis városkáért, hol nem is észleltem eleinte egyebet mint a ritka jó fürdőket; de nem sokáig vártam ezen titokteljes visszavonulás megfektetésére. Eduard maga fejtette meg nekem midőn, egyszer követvén a part szegélyzetét a fürdésből hazatértünk.

— Minthogy te elfogadtad az én meghívásomat, mondá anélkül, hogy kérdeznéd, mi vezet engem ide, nem kell semmit sem tennem magam, annál kevésbbé, mert te a nélkül, hogy ezt tudád jó szolgálatot teszel nekem. Nézz jól végig totótól talpig és mondd meg, hogy összeesküvő kinézése van-e? — Megálltam s tündöttem mit akart mondani. — Nem tréfa, folytatta Eduard. Itt alakul egy fegyveres csapat, mely Don Carlos királyfit támogatni van hivatva s én azért vagyok itt, hogy ezt segítsem. Ismered politikai nézeteimet. Mint anyai részről baszk és mint spanyol határszéli lakos, nem lehetek más, mint határozott károlypárti. Az alkalom kedvez don Carlosnak, bár a Pyrénék másik oldalán nincs hive, de ezen az oldalon másként áll a dolog. A császár nem fog kedvezni a törvényes királynak, a mi munkánk nehéz, nekünk, kiknek iparkodniok kell összegyűjteni a fegyvereket és a pénzt, hogy Spanyolországba szállítsuk. Én is éppen jókor találtalak, hogy nekem villámháritásul szolgálj, és ez a meghívás, állítom kissé érdekelt volt. Mi együtt sétáltunk és mint művészi vagy mint embergyűlölő fürdőközönség járkáltunk. Ha a rendőrség egy látogatással megtisztel, nem talál nálunk egyebet, mint a te könyveidet: de remélem, hogy a te társaságod elég lesz, hogy megvédjen attól.

Nem tudtam elfojtani nevetésemet szerepe fölött, melyet magára vállalt. Az ő tervei előttem ábrándosoknak tetszettek; de jól ismertem jellemét, tudtam, hogy megkísérti viszályt. Szolgálatom jutalmául csak is azt kértem tőle hogy fedezze fel előttem részben a csempészet eszközeit.

— Semmi sem örvendeztet meg jobban, mondá nekem. A csempészek uralják a népet és, ezek a miénk. Látod azokat a szép hegyeket, melyek körül fogják Saint-Jean-de-Luzt a Rhone-t és a Soubicia-t: azok gerinczén túl van a határ és a közöttük levő völgyeket, Francia és Spanyolország között, mind baszk nép lakja, az mind testvér, mind szívén hordja a királyfi ügyét, mely az ő nemzeti ügyök. Megmutatok néhányat ezen hegyilakók közül a legrettenthetlenebb és legravaszabb pástorkokat, lásd meg kik csak valaha léteztek.

Nem folytattam tovább kérdéseimet, és eltökéltem magam, hogy megfelelek Eduard bizalmának és nem nyugtalankodom többet ügyei miatt. Egy este a svájci stílusú kávéház csarnoka előtt ültünk, mely a régi Lohobiague kastély előtti szabad lapályos helyet foglalja el, ezt a kastélyt ma XIV Lajos házána hívják emlékül a nagy király házanágára. Köröskörül nézegettük a lemenő nap utolsó biborsugarait, melyek a Pie de Hajá-n ragyogtak és a sétálókat, kik a Spanyolországba vezető uton járkáltak: s csevegőtünk, a napi politikáról Dr. B. . . -vel a város orvosával, kijó barátja volt Eduardnak. B. . . ki szellemes és szeretetreméltó jellemű ember volt, egész nyíltan hirdette republicanus elveit, és mikor Eduarddal vitába keveredett, cseppet sem mertem szítani a tüzet benne. Ez este én veztettem a társalgást a spanyol köztársaság jövőjéről, az orvos kedvenc tárgyról, ki valódi philippicát kezdett meg, a régi királyság, és inquisitói ellen. Ékesszólásának legszebb helyét ismételt kiáltások zavarták meg, melyeket a sétahely másik oldala, az Ascainbe vezető ut felől hallottunk.

A gyermekek oda szaladtak és néhányan az asztalnál ülők közül felugráltak, hogy lássák mi történik. Mi sem készedelmeskedtünk s tudakozódtunk a kis zaj oka után. Egy csapat kíváncsi közepette, három csendőr vállrövetett fegyverrel kísért egy foglyot ki a várostól, ki úgy látszott, hogy utközken a legélénkebb rokonszenvet költötte fel maga iránt.

— Lehetséges ez kiáltotta az orvos. A mi Mannel barátunk. Hogy foghatták el? Eduard kissé összeránczolta szemöldökeit, de nem szólt egy szót sem.

Mind a hárman felkeltünk és az orvos elment, hogy találkozzék a fogollyal, a ki közeledett. A fogoly elég magas termetű ember volt büszke fejhordozással, ruházata, a mint látszott, spanyol viselet volt; vörös mellény és öv, fekete bársony nadrág és egy ugyanazon szövetből készült ruhadarab volt hanyagul a bal vállára vetve: barna főveg, fehér harisnya és bőr saru egészítette ki a festői öltözkését.

Kezei szabadon voltak, emelt fővel haladt, vállán a makilával anélkül, hogy törődni látszanék kíséreléssel, vagy a kíváncsiakkal, a kik nagy szálmalmat tanúsítottak iránta. Az orvos egyenesen felé sietett és igyekezett megragadni kezét, de a csendőrök megakadályozták.

(Folyt. köv.)

IPARÜGY.

Ki akar kiállításon részt venni?

Felhívás az iparos polgárokhoz.

A m. kir. kereskedelmi muzeum a hazai ipar támogatása s a belföldi fogyasztásnak a magyar ipar részére való biztosítása céljából — *fonó, szövő, ruházati és bőrdísz műipari szakkiállítást rendez* a budapesti városligeti iparcarnokban május hó 12-től kezdve 16 napon át, a bejelentési határidő utolsó napja április hó 15-ike, a kiállításon való részvétel *semminemű költséggel nem jár*, térdijak vagy egyéb illetékek nem fizetnek s csak az áru kiállításának és esetleges visszaszarmaztatásának költségei terheli a kiállítót, e tekintetben 50 százalék szállítási díjkezdvezményben részesül.

Felhívjuk a tisztelt szakiparos polgárokat, miszerint az esetben, ha valamely ipari cikket kiállítani óhajtanának, azt április hó 14-ik napjáig az ipartestület hivatalában bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1900. márczius 30.

Bertsey György,
ipartest. elnök.

Jankovich János,
ipartest. jegyző.

TAVIRATOK.

Transzvál.

London, márcz. 31. A »Morningpost« jelenti Bloemfonteinből 29-iki kelettel: Lord Kitshener múlt éjjel vezérkarával és 300 emberével átlépte az ideiglenesen helyreállított monaldsponti hidat. Kitshener ama nézetének adott kifejezést, hogy a fölkelés le van verve.

London, márcz. 31. Bloemfontein-Varre mellett nagy ütközet fejlődött ki egy búr csapat és Kitshener lord csapata között. A búrok heves ellenállást tanúsítottak és nagy pusztítást vittek véghez az ellenfélben, míg végre a tulnyomó erővel szemben kénytelenek voltak meghátrálni. Az angol katonai köröket, a kik már a háboru bevégezésében reménykedtek, igen meglepte a búrok ezen hirtelen támadása, mely nem elkedvetlenedésről, de visszanyert energiáról tesz tanúságot.

A Delagoa-ügy.

Lisszabon, márczius 31. Beirao külügyminiszter fölolvasta a kamarában azt a berni táviratot, a mely a kormányval közli a dela-

goai vasut ügyében hozott választott bírósági ítéletet és kijelentette, hogy a kormány azt a kártérítési összeget, a melynek megfizetésére ítélték, rövid idő alatt belső vagy külső kölcsön fölvétele nélkül fogja megfizetni.

A havazás.

Bécs, márczius 31. A havazás ma reggel elállt. Az utcákon azonban a sok hó még most is nagyon megnehezíti egy a gyalogjárást, mint a kocsik közlekedését. A lóvasut és az omnibuszok ismét közlekednek, de korlátozott számmal. A hó eltakarításán serényen dolgoznak.

A spanyol szeszadó-törvény.

Madrid, márczius 31. A pénzügyminiszter visszavonta a szeszadó-javaslatot, mert a kamara kisebbségével való megegyezés akadályokba ütközött.

Kina.

London, márcz. 31. Az alsóház ma ülésén a polgári igazgatás költségeinek tárgyalása során Walton József a kínai britt érdekek mostani helyzetéről beszélt, panaszkodva a kormány tédelensége és Anglia prestizsének hanyatlása miatt. Ha az angol kormány megakarja védeni az említett érdekeket, — mondja egyebek között a szónok — akkor erélyesebb és tetterősebb politikát kell kezdenie. Az alkalom nagyon kedvező volt arra, hogy a hatalmasságok egyesüljenek Kina közigazgatásának reformja végett. Ha Nagy-Britannia, Németország, Amerika és Japán együttesen jártak volna el, Oroszország és Franciaország sem állhatott volna félre.

Balcaress lord egyetért az előtte szólóval abban, hogy Anglia befolyása Kinában gyöngébb Oroszország befolyásánál és annak a reménynek ad kifejezést, hogy a kormány maga fogja meghatározni a határait annak a befolyásnak, amelyet biztosítani akar magának. Vej-Haj-Vej nagy veszedelemben sodorja Angliát és most minden tekintetben teljesen értéktelen.

Brodrick parlamenti államtitkár tagadja, hogy a kormány a koncessziók kérdésében a múlt évben engedett volna. Nem lehet ebben a kérdésben Kinát többre szorítani és nem is minden esetben, a mikor angol állampolgárok bányakoncessziókat óhajtanak. A kínai belső vizeken való hajózás kérdésében a kikötői illetékek különböző volta mialatt bajos alkalmas zálogot találni. Macdonald britt követ azonban erélyesen süregette ennek az illetéknek az egyszerűsítését és ha tovább is nyomást gyakorolnak a kínai kormányra, kedvező eredményre van kilátás. Egyetlen egy esetben sem kényszerítették Angliát az utóbbi években, hogy követeléséitől elálljon. Angliának sem kereskedelme, sem prestigeje nem vallott kárt. A kormány tovább is ragaszkodni fog eddigi elveinek, vagyis nem fog újabb birtokszerezésre törekedni hanem arra fogja irányítani figyelmét, hogy Kina vízi utjai nyitva maradjanak, hogy angol engedélyeseknek kedvező alkalmat szerezzen a forgalom megnyitására és hogy megszerezze a többi hatalmaknál a nyílt ajtó politikájának elismerését. A kormány szívesen egyesülne a többi hatalmassággal a végre, hogy törvényes nyomást gyakoroljanak Kinára azoknak a józan könnyebbségeknek az elérésére, a melynek megadását Kina érdeke és előmozdítását Anglia érdeke kívánja.

Grey azt hiszi, hogy Anglia befolyása a többi hatalmasság, különösen Oroszország befolyásához képest csökkent. Azután megelégedéssel veszi tudomásul az Egyesült-Államok részéről tett előterjesztést és azt a kedvező

fogadtatást, a melyben az Egyesült-Államok körlevele a hatalmasságoknál részesült. Ezzel a tárgy elintéződött.

KÖZGAZDASÁG.

Az Első leány kiházasítási egyesület m. sz. márczius. hó 25-én tartotta Schwarz Ármint elnöklété alatt számos tag jelenlétében XXXVII-ik rendes közgyűlését. Az évi jelentésből kivesszük, hogy az 1899. kezelési év kedvező és eredményes volt, amennyiben 14271 jutalékról lett újonnan beírva, mely tekintve a múlt évi általános rossz gazdasági viszonyokat, kielégítőnek mondható. A belépett tagok, valamint a beírt kedvezményezettnek tulnyomó számban a legfiatalabb korosztályokhoz tartoznak. Bizonyítja ez, hogy az intézet az új beiratkozásokkal fiatal, életerős elemet nyert. Az 1899. év bevételai 2030452 k. 96 fillérrel minden címletnél tetemes emelkedést mutatnak. A kiadások 864882 k. 18 fillért igényeltek, mely összegből különösen kiemeljük a nászjutalék fejében történt kifizetéseket 529750 k. 78 fillérrel. Ez összeg 206 tagra 756 kedvezményezett javára, melyek közt 19 árva volt, oszlik meg. A legkisebb nászjutalék 600 korona, a legnagyobb 10360 korona volt. Az évi bevételi többletből 1000286 k. 76 fill., a matematikai díjtartalékokhoz csatolandó, melylyel az 5120373 k. 78 fillérre emelkedik. Az alapszabályszerű javadalmazásoknak eleget téve, a nászjutalék felemelési alaphoz 82642 k., a külön tartalékhoz 33056 k. 80 fill. és a hivatalnoki nyugdíjalaphoz 4000 korona utaltatott. A mérleg főösszege 5824869 k. 20 fill. ez 1610943 k. 82 fill. tartalékban, 1792811 k. elsőrendű záloglevelekben, továbbá két intézeti házban,

melyek 15114 k. 48 fill. leírása után 1496353 k. 78 fill értékben vannak felvéve, végre saját kötvényekre adott kölcsönökben, kint levő díj-követelésekben és pénzkészletben nyeri fedezetét. A közgyűlés az évi jelentést és mérleget tetszősen tudomásul vette és a felügyelő-bizottság indítványához képest az igazgatóságnak a felmetvényt megadta. A jegyzőkönyv hitelesítésével Steiner Ferencz és Rátfay Károly urak bizattak meg. Miután még Krisztinkovich Béla főmérnök szövetkezeti tag indítványa, hogy az igazgatóságnak, különösen Schwarz Ármint elnöknek, a felügyelő bizottságnak jegyzőkönyvileg köszönt és elismerés szavaztassék, egyhangulag elfogadtatott, következett az új választás. Az igazgatóságba Schwarz Ármint, Kohn Károly, Dr. Wittmann Mór, Dr. Reich József, Eisler József, Herzfeld Zsigmond, Tsuk Sándor és Kohn Arnold hat évi időtartamra közfelkiáltással újból választottak. A felügyelő bizottságba szintén közfelkiáltással Dr. Alexander Bernát, Dr. Simonyi Zsigmond, Héger József, Wertheimer Albert, Weil Dávid I. és Seifensieder József (új) egy évi időtartamra lettek megválasztva. A közgyűlés kívánságának megfelelően, az elnök ajánlatára a visszalépett választmányi tagok ismét s Dietz Miksa, Lachnit János, Leichtner Benő, Pruzsinsky József és Steiner Ármint mint új tagok választottak meg.

Mikor igényel a buza legtöbb tápláló anyagot? A buza már fejlődése kezdetén is igen sok tápláló anyagot szűkséggel, s mennél bővebben áll ez rendelkezésére, annál erőteljesebben fejlődik az őszszel, s annál jobban állja ki a téli mostoha időjárását. A buza őszi fejlődését különösen a bőven rendelkezésére álló foszforsav és nitrogén segíti elő hathatósan. A növény tápláló anyag szűksége azonban a kalász kifejlődésétől a virágzásig éri el

a maximomot, s ilyenkor — hogy a maghozam megfelelő legyen — a tápláló anyagoknak nagy mennyiségre van szüksége. Nitrogénből, melyet legnagyobb mennyiségben a chilisalétrom tartalmaz, legtöbbet fogyaszt a növény tavasszal, nevezetesen pedig június elején, május végén s az érés kezdetén, a foszforsavból pedig a teljes beérés alkalmával fogyaszt legtöbbet.

A beérés alkalmával azonban már későn volna tápláló anyagokat nyújtani a növénynek, akkor az már nem vehetné annak hasznát. Ettől tehát el kell tekintenünk, s így általában véve két időszakot különböztetünk meg, melyekben a növénynek igen sok tápláló anyagra van szüksége. Az egyik a csirázás kezdete, őszre esik, a midőn a talaj kellő megmunkálásával és idejében való betrágyázásával a tápanyag szükségletét könnyen kielégíthetjük. A második időszak tavaszra, a virágzás idejére esik, a midőn a buzának ez irányban igényeit már sokkalta nehezebben lehet kielégíteni, azért pedig mert a talaj mélyébe nem juttathatunk tápláló anyagokat.

De azért mégis módunkban van ilyenkor is segíteni a növényen, felültrágyázás által, mit a könnyen oldható, magas nitrogén tartalmu chilisalétrommal vihetünk keresztül legkönnyebben, melyet márczius, április hónap szórátunk ki, rendszeren két ízben, 50—50 kgrmot számítva 1 kat. holdra. Ezen nitrogén tartalmu műtrágya hathatósan táplálja a buzát a virágzás tartama alatt, különösen gyengébb vetések-nél egyenesen bámulatos hatást fejt ki s megkétszerezi, háromszorozza a termést. Ez idén a körülménynek nagyobb jelentősége van, mint máskor, mert a késő és gyenge vetések a hó-talan nagy hidegek miatt nagyon gyengén teltek ki s így nagyon is rászorultak a chilisalétrom általi feljavításra.

V A S U T I M E N E T R E N D.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07				
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 50				
Gyapju >				Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba >	6 47	2 33	4 45				
Cséffa >	11 03	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.					Dobrest—Szombatság-Rogoz.						
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	7 55	6 08	Dobrest ind.	6 36	4 22						
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes ind.	8 21	6 34	Nánhegyes ind.	6 46	4 32						
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >				Dobrest érk.	8 37	6 84	Szombatság-Rogoz érk.	7 10	4 56						
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Oszi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.					Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.					Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Gy. v.	V. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Bolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30		P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16		Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Ksucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31		Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47
Cucsá >			9 33	8 52	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >			9 50	9 11	Báránd >			12 07	2 12	5 17						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	Sáp >	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38						
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04						
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	M.-Peterd >			1 00	3 00	6 21						
F.-Vásárhely >			11 01	10 27	M.-Keresztes >			1 14	3 12	6 37						
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	Bors >			1 28	3 25	6 56						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	Püspöki >			1 36	3 32	7 08						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22						
Püspöki >		8 51	11 42	11 14	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20						
Bors >			11 50	11 22	V.-Velence >	2 24		2 30	4 05	12 29						
Mező-keresztes >			12 03	11 37	F.-Vásárhely >			2 41	4 16	12 44						
Mező-Peterd >			12 15	11 50	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15						
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	Élesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43						
Sáp >		9 38	12 47	12 25	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21						
Báránd >			1 01	12 41	Brátka >			4 06	5 43	2 57						
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	Bucsa >			4 27	6 04	3 26						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 26	7 10	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzette feklételes megálló helyek.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márcz. hó 27-ik napján tartott vásárban eladott természetű termékek és élelmiszereknek.

Marha ártáblázat 1899. márczius 27-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 620—680, egy pár másodrendű jármás ökör 490—580, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—475, 1 drbfejtő tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—160. 1 drb. veres borju 22—36, 1 drb. fél éves borju 34—46, 1 drb egy éves borju 46—66, két éves borju 68—140. 1 drb hizott sertés 86—134, 1 pár fél éves 30—34, 1 pár egy éves sertés 38—62, 1 pár két éves sertés 64—110. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóhbőr 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi márczius hó 27-ről. Tiszta buza körülbelül 950 hltr, kétszeres buza 280 hltr, rozs 400 hltr, árpa 220 hltr., zab 380 hltr, tengeri 470 hltr, burgonya 550 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb, félhizott 110, sovány 150, süldő 260, malac: 380, hizott marha 28, jármás ökör 400 fejős tehén 260, borju 230, bivaly 13, juh és kecske 250, ló 215.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 31.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	376.20
Magyar hitel	—	—	—	—	374.50
Allamvasut	—	—	—	—	321.—
Rimamurányi	—	—	—	—	309.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	238.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, márczius 31.

Buza októberre	—	—	—	—	7.76
Arpa áprilisra	—	—	—	—	7.48
Új tengeri	—	—	—	—	5.50
Rosz okt.	—	—	—	—	6.61
Zab okt.	—	—	—	—	5.29
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	97.20
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	93.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	101.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	99.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	98.25
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	94.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	164.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	141.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	99.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	98.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	98.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	99.20
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	186.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	17.85
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	749.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	752.40
Párisi vista	—	—	—	—	96.40
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	19.28
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	118.55
London vista	—	—	—	—	242.95
20 márkás arany	—	—	—	—	28.69

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

A

Nagyvárad Takarékpénztár
tisztelettel jelenti ügyfeleinek és a nagyérdemű közönségnek, hogy üzleti helyiségeit az emeletre helyezte át.

STUFLESSER FERDINAND

szobrász és oltár építő,

St-Urich-Grödenben, Tirol,

ajánlja fából készült, több színre festett

szent szobrait.

Magasság centiméter 80 100 120 140 160 170 180

arany szegélylyel ára frt 23 35 50 68 84 100 115
Oltárokról és keresztutakról árjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küldök.

O szentsége XIII. Leó pápa által 1894-ben kitüntetve.
Épített és szállított oltárokat szent szobrokkal a budapesti Carmelita templomba, Kassára, Temesvárra, Szabadkára, Ujvidékre, Bajmókra, Zentára és M.-Radna Lippára.

20053—1899. sz. tkv.

Árverési hirdetés.

A nagyváradai kir. törvényszék mint tkvi hatóság által a nagyszabonyi földhitelintézet végrehajtónak Trippon Sándor és Trippon György végrehajtást szenvedők elleni 101 frt 68 kr. tőke s járadékai iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonán felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s az alpári 260. sz. tkvben foglalt A. I. 1. 2. r. sz. a. ingatlanokra, továbbá az alpári 261. sz. tkvben foglalt A. I. 1—4. r. sz. a. ingatlanokra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. törv.-cikkre 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1900. évi ápril hó 30-ik napjának délutáni 2 órája Alpár község házához kitézetik.

Kikiáltási ár az alpári 260. sz. tkvben foglalt ingatlanokra 229 frt, az alpári 261. sz. tkvben foglalt ingatlanokra pedig 434 frt, azonban az árverésre kitézett ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adni.

Venni szándékozók — a végrehajtató kivételével — bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 22 frt 90 krt, illetve 43 frt 40 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig: az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik ugyanazon naptól 3 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5% kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál s Alpár község előjáróságánál megtekinthetők.

Nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi hatóság, 1900. évi január 30-án.

Olasz,

kir. törvényszéki bíró.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közönségnél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyaxorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bertéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

Nyomatott a Szent-László nyomdában Nagyváradon.

Legszebb faj Csemege - szőlő,

legnemesebb faj
erdélyi, tiroli és francia

almák

és mindennemű déli-gyümölcs.

Ajánlom még

tisztán kezelt, természetes

hegyi boraimat

a következő előnyös árak mellett:

Kitünő asztali ó-bor, literje 30 és 32 kr.

100 liter 22 és 23 frt.

Magyarai új-bor, literje . . . 36 kr.

Magyarai ó-bor, literje . . . 40 kr.

Magyarai ó-bor I., literje . . . 50 kr.

Asztali veres bor, literje . . . 44 kr.

Ménesi veres bor, literje . . . 64 kr.

Mindennemű üvegelt csemege és aszúborok a legolcsóbb árban.

Megrendeléseket helyben házhoz szállítatok, vidékre a legpontosabban.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés 134. szám.

N.-Malom-utca 257. sz. házam, jó forgalmu koresmai üzlet s fedett kuglizóval, hasznbérbe kiadatik.

Szabadalmazott

OXYGEN VIZ.

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drezda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Miskolc, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (éleny)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életerőt ad,

készített kitünő izü

üditő ital

továbbá vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, cukor- (diabetes) és szivbetegségeknek

kiváló gyógyhatásu ital

KAPHATÓ

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „OROSZLÁN” gyógyszerárban, Nagyvárad, Nagypiac-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sternthal Sándor,

gyógyszerész.